

Oikaisuvaatimus koskien Lapin liiton hallituksen § 46 / 13.05.2026 päätöstä: Kemi–Ounasjoen vaelluskalatyöryhmän sopimuksen päivittäminen.

LLHall 18.06.2026 § 69
47/00.04.02/2024

Valmistelija Knutars Heli Lapin liitto

Lohijokitiimi on tehnyt 23.5.2026 päivätyn oikaisuvaatimuksen Lapin liiton hallituksen 13.5.2026 § 46 päätöksestä, koskien Kemi-Ounasjoen vaelluskalatyöryhmän sopimuksen päivittämistä. Lohijokitiimi ry katsoo, että sopimuksen sisältö, erityisesti työryhmän kokoonpano ja rahoituspohja, joka perustuu 100-prosenttisesti vesivoimayhtiöiden rahoitukseen, sekä työryhmän käytännön toiminta ovat epätarkoituksenmukaisia, eivätkä tosiasiallisesti edistä vaelluskalojen palauttamista Kemi–Ounasjokeen.

Oikaisuvaatimuksessa tuodaan vahvasti esille Lapin liiton roolia ja mahdollista puolueettomuuden vaarantumista Kemi-Ounasjoen vaelluskalatyöryhmän koordinoinnissa. Oikaisuvaatimuksen mukaan viranomaisen ei tule toimia alustana toiminnalle, joka on rahoitettu ja ohjattu yksityisten yhtiöiden intressien mukaisesti. Tällainen asetelma vaarantaa viranomaisen riippumattomuuden ja puolueettomuuden – ja näin on tapahtunut nykyisen vaelluskalatyöryhmän kohdalla.

Lapin liiton päätös jatkaa nykyistä työryhmämallia on oikaisuvaatimuksen mukaan omiaan vaarantamaan viranomaisen riippumattomuuden, heikentämään päätöksenteon laillisuutta ja asettamaan Lapin liiton ristiriitaan sekä hallintolain että perustuslain ympäristövastuusäännösten kanssa.

Edellä mainittuun viitaten oikaisuvaatimuksessa esitetään vaelluskalatyöryhmän kokoonpanon ja rahoituspohjan uudistamista siten, että ryhmän toiminta pyrkii tosiasiallisesti – toisin kuin nykyinen ryhmä – lohen ja vaelluskalojen palauttamiseen Kemi–Ounasjokeen.

Lohijokitiimin oikaisuvaatimus kokonaisuudessaan liitteenä.

Lapin liiton vastine Lohijokitiimin oikaisuvaatimukseen

Aluksi korjaus liittyen oikaisuvaatimuksessa esitettyyn Lapin liiton rooliin: Lapin liiton koordinoimassa vaelluskalatyössä toteutetaan **vapaaehtoisuuteen** perustuvia toimenpiteitä. Lapin liitto toteuttaa koordinoitua Lappi-sopimuksen (maakuntastrategia) linjausten mukaisesti. Huomioitavaa on, ettei Lapin liitto ole kalatalousviranomainen, eikä siten toteuta koordinaatiotyössään viranomaistehtävää, vaan koordinoi vaelluskalatyöryhmän toimintaa. Kalatalousvelvoitteet kuuluvat kalatalousviranomaisen toimialaan ja on siten erillinen ja oma kokonaisuutensa suhteessa vapaaehtoiseen vaelluskalatyöhön.

Vaelluskalatyöryhmän tavoitteena on löytää yhteinen tahtotila ja yksimielisyys vapaaehtoisin toimenpitein edistettävistä vaelluskalakantojen elvyttämistoimenpiteistä. Lapin liitto on toiminut huhtikuusta 2016 lähtien koordinaattorina Kemi - ja Ounasjoen vaelluskalakantojen elvyttämiseen tähtäävän toimenpidesuunnitelman laatimisessa ja toimeenpanossa sidosryhmien tavoitteiden sekä hallitusohjelmien kirjausten toteuttamiseksi. Roolin on aikanaan katsottu sopivan Lapin liitolle, jonka toiminnan lähtökohtana on toimia maakunnan asioiden yhteensovittavassa roolissa sekä edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Työryhmän rahoitus ja päätöksenteko

Vesivoimayhtiöt rahoittavat työryhmän toiminnan, ilman ulkopuolelta tulevaa rahoitusta työryhmällä ei olisi toimintaedellytyksiä nykyisenkaltaiseen toimintaan. Tosiasia on, ettei Lapin liitolla, tai työryhmän muiden jäsenten edustamilla organisaatioilla olisi edellytyksiä rahoittaa ryhmän toimintaa. Työryhmän päätöksenteosta on tässä yhteydessä myös todettava, että huolimatta rahoittavasta roolista, voimayhtiöiden edustajilla ei ole työryhmässä kuin yksi ääni, kuten muillakin varsinaisilla jäsenillä eli päätöksenteko ja mahdollinen äänestys tapahtuu yksi ääni per työryhmän jäsen -periaatteella.

Työryhmän kokoonpanoon liittyvät esitykset

Työryhmän kokoonpanon nimeämiset pyydetään toimikausittain. Toimikausi kestää neljä vuotta. Työryhmään kuuluu yksi Sopimuksen kunkin Osapuolen nimeämä edustaja. Lisäksi Työryhmään kutsuttiin vesialueiden omistajuuteen kytkeytyvien tahojen edustus, yksi kustakin organisaatiosta: Keski-Kemijoen kalatalousalue, Raudanjoen kalatalousalue, Yli-Kemin kalatalousalue, Ounasjoen kalatalousalue, Enontekiön kalatalousalue, Metsähallitus sekä Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue.

Työryhmän kokoonpanoa laajennettiin liiton hallituksen päätöksellä (11.3.2024 §31) toimintakaudelle 2024–2027 kutsumalla työryhmään kuntaedustus ns. aluemallilla: yksi edustaja / alue. Alueet muodostuvat 1. Ala-Kemijoen kunnat (Kemi, Keminmaa, Tervola). 2. Rovaniemi – Ounasjoki kunnat (Rovaniemi, Kittilä, Enontekiö). 3. Yli-Kemin kunnat (Kemijärvi, Pelkosenniemi, Savukoski).

Edelleen työryhmän kokoonpanoa laajennettiin myös kutsumalla järjestöpuolelta edustajat Lapin vapaa-ajankalastajilta sekä Perämeren kalatalousyhteisöjen liitolta. Perusteluina näiden järjestöjen valinnalle oli, että kyseiset järjestöt kuuluvat valtakunnallisiin keskusjärjestöihin, Lapin vapaa-ajankalastajat Suomen vapaa-ajan kalastajiin (SVK) ja Perämeren kalatalousyhteisöjen liitto Kalatalouden keskusliittoon (KKL).

Linjattiin myös, että järjestöjen määrä ja edustavuus uudelleen arvioidaan toimikausittain.

Työryhmän asiantuntijaedustajat Lapin ELY-keskuksesta (kalatalousviranomaisen) ja Luonnonvarakeskuksesta.

Nykyisellään työryhmään kuuluu näin ollen 15 varsinaista jäsentä ja 6 asiantuntijajäsentä sekä projektipäällikkö Lapin liitosta. Toimikausien vaihtuessa on mahdollista sopimuksessa linjatun mukaisesti arvioida edustajien määrää ja edustavuutta uudelleen.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Lapin liiton hallitus hylkää Lohijokitiimin oikaisuvaatimuksen perusteettomana yllä esitetyin perusteluin.

Päätös Maakuntahallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Tiedoksi Lohijokitiimi